Reglement verantwoordingsorgaan van Stichting Pensioenfonds HaskoningDHV

Artikel 1. Begripsbepalingen

Bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen van september 2018 zoals opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid en zoals bedoeld in artikel 11 Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, evenals alle wijzigingen daarop;

Deelnemer

De werknemer die op grond van een pensioenovereenkomst en een pensioenreglement pensioenaanspraken verwerft jegens het pensioenfonds;

Pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds HaskoningDHV;

Pensioengerechtigde

De persoon voor wie op grond van een pensioenovereenkomst en een pensioenreglement, een pensioen is ingegaan en die pensioenrechten heeft verworven jegens het pensioenfonds;

Pensioenwet

Wet van 7 december 2006 houdende regels betreffende pensioen, zoals luidend op 1 juli 2018 evenals alle wijzigingen daarop;

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds, zoals bedoeld in artikel 115 lid 1 van de Pensioenwet;

Werkgever

Koninklijke HaskoningDHV Groep B.V., HaskoningDHV Nederland B.V., en DHV NPC B.V., evenals hun rechtsvoorgangers;

Werknemer

De persoon die tot de werkgever in een dienstbetrekking staat.

Artikel 2. Samenstelling verantwoordingsorgaan

- 1. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit twee werkgeververtegenwoordigers, drie werknemersvertegenwoordigers en twee vertegenwoordigers van pensioengerechtigden.
- 2. Het verantwoordingsorgaan bevordert de geschiktheid van zijn leden, zorgt ervoor dat het verantwoordingsorgaan complementair is samengesteld en streeft een redelijke afspiegeling van de belanghebbenden krachtig na. Deze eisen worden vastgelegd in een competentievisie van hetverantwoordingsorgaan die wordt gebruikt bij vacatures. Daarin wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de Code Pensioenfondsen, waaronder het diversiteitsbeleid, van het pensioenfonds.
- 3. Het lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan is niet verenigbaar met een andere functie binnen het pensioenfonds.

4. Het verantwoordingsorgaan benoemt uit zijn midden een voorzitter en een secretaris, met dien verstande dat indien de voorzitter een werkgeversvertegenwoordiger is, de secretaris een werknemersvertegenwoordiger of een vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden is en omgekeerd. Bij ontstentenis of verhindering van de voorzitter of de secretaris wijzen de overige leden van het verantwoordingsorgaan een plaatsvervanger aan met inachtneming van het bepaalde in de vorige volzin.

Artikel 3. Vergaderingen van het verantwoordingsorgaan

- 1. Het verantwoordingsorgaan vergadert zo dikwijls als de voorzitter of twee andere leden van het verantwoordingsorgaan dit gewenst achten, doch ten minste vier keer per kalenderjaar.
- 2. De secretaris, dan wel degene die de secretaris bij ontstentenis of verhindering als zodanig vervangt, roept de leden van het verantwoordingsorgaan op voor een vergadering. Oproep geschiedt schriftelijk dan wel elektronisch ten minste veertien dagen van te voren en vermeldt de tijd en plaats van de vergadering, alsmede de agenda. Iedere vergadering wordt echter geacht op geldige wijze te zijn opgeroepen, indien alle in functie zijnde leden ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn, dan wel zich bij de secretaris hebben afgemeld.
- 3. De voorzitter, dan wel degene die de voorzitter bij ontstentenis of verhindering als zodanig vervangt, leidt de vergadering. De secretaris zorgt voor de notulen van de vergadering. Afschriften daarvan worden binnen twee weken toegezonden aan alle leden van het verantwoordingsorgaan. De notulen worden vastgesteld in de eerstvolgende vergadering van het verantwoordingsorgaan. Opmerkingen en bezwaren over de notulen dienen voorafgaand aan dan wel op de eerstvolgende vergadering van het verantwoordingsorgaan te worden ingediend bij de secretaris.
- 4. Tenzij de statuten en dit reglement anders bepalen is voor het nemen van rechtsgeldige besluiten vereist, dat meer dan de helft van het aantal leden van het verantwoordingsorgaan ter vergadering tegenwoordig of vertegenwoordigd zijn. Ieder lid kan een ander lid schriftelijk of elektronisch machtigen het lid ter vergadering te vertegenwoordigen en voor het lid een stem uit te brengen. Eén lid kan ten hoogste één ander lid vertegenwoordigen.
- 5. Elk lid van het verantwoordingsorgaan dat niet is geschorst heeft recht op één stem.
- 6. Met inachtneming van lid 4 en lid 5 van dit artikel worden besluiten van het verantwoordingsorgaan genomen met volstrekte meerderheid van stemmen, tenzij de statuten en dit reglement anders bepalen. Bij het bepalen van deze meerderheid tellen blanco en ongeldig uitgebrachte stemmen niet mee. Bij staking van stemmen over zaken wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. Bij staking van stemmen over personen, beslist het lot.
- 7. Elk lid van het verantwoordingsorgaan kan afwijkend besluiten, dan wel een afwijkende mening hebben ten aanzien van een advies. Desgewenst wordt dit besluit of deze mening opgenomen in de besluitvorming, dan wel het advies.
- 8. Besluiten van het verantwoordingsorgaan kunnen ook buiten vergadering worden genomen. Hiertoe is vereist dat alle stemgerechtigde leden hun stem schriftelijk dan wel elektronisch hebben uitgebracht.
- 9. Een lid neemt niet deel aan de beraadslaging en de besluitvorming indien het lid daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van het pensioenfonds danwel het belang dat het pensioenfonds dient te vertegenwoordigen. Wanneer alle leden van het verantwoordingsorgaan een tegenstrijdig belang hebben legt

het verantwoordingsorgaan de overwegingen die aan het besluit ten grondslag liggen schriftelijk vast en meldt de tegenstrijdige belangen aan het bestuur.

Artikel 4. Vergaderingen bestuur pensioenfonds en het verantwoordingsorgaan

- Het bestuur en het verantwoordingsorgaan vergaderen zo dikwijls als een van beide dit gewenst acht, doch ten minste twee keer per kalenderjaar. Tijdens deze vergaderingen worden de aangelegenheden aan de orde gesteld waarover het bestuur of het verantwoordingsorgaan overleg wenselijk acht.
- 2. Ingeval het bestuur verzoekt tot overleg, wordt het verzoek gericht aan de voorzitter van het verantwoordingsorgaan. Ingeval het verantwoordingsorgaan daartoe verzoekt, wordt het verzoek gericht aan de voorzitter van het bestuur.
- 3. De secretaris van het bestuur, dan wel degene die de secretaris bij ontstentenis of verhindering als zodanig vervangt, roept de leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan op voor een vergadering. Oproep geschiedt schriftelijk dan wel elektronisch ten minste veertien dagen van te voren en vermeldt de tijd en plaats van de vergadering, alsmede de agenda. Iedere vergadering wordt echter geacht op geldige wijze te zijn opgeroepen, indien alle in functie zijnde leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn, dan wel zich bij de secretaris van het bestuur hebben afgemeld.
- 4. De voorzitter van het verantwoordingsorgaan of de plaatsvervanger van de voorzitter treedt op als voorzitter van de vergadering. De secretaris van het verantwoordingsorgaan of de plaatsvervanger van de secretaris zorgt voor de notulen van de vergadering. De notulen worden vastgesteld in de eerstvolgende gezamenlijke vergadering van het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Opmerkingen en bezwaren over de notulen dienen voorafgaand aan, dan wel op de eerstvolgende gezamenlijke vergadering te worden ingediend bij de secretaris van het verantwoordingsorgaan.

Artikel 5. Voorzieningen en vergoedingen van het verantwoordingsorgaan

- 1. Het pensioenfonds staat de leden van het verantwoordingsorgaan, voor zover dat redelijkerwijs nodig is voor de vervulling van hun taken, het gebruik toe van de voorzieningen waarover het pensioenfonds kan beschikken
- 2. De kosten die redelijkerwijze noodzakelijk zijn voor de vervulling van de taak van het verantwoordingsorgaan komen ten laste van het pensioenfonds. De kosten voor het raadplegen van een deskundige door het verantwoordingsorgaan, evenals de kosten voor het voeren van rechtsgedingen door het verantwoordingsorgaan, komen slechts ten laste van het pensioenfonds, indien het bestuur van de te maken kosten vooraf in kennis is gesteld. De vorige zin is niet van toepassing indien uitvoering wordt gegeven aan lid 3 van dit artikel. Het bestuur kan in overeenstemming met het verantwoordingsorgaan de kosten van het verantwoordingsorgaan in enig jaar vaststellen op een bepaald bedrag dat het verantwoordingsorgaan naar eigen inzicht kan besteden. Kosten, met uitzondering van kosten voor het voeren van rechtsgedingen zoals onder ander bedoeld in lid 2 van dit artikel, waardoor het in de vorige volzin bedoelde bedrag wordt overschreden komen slecht ten laste van het pensioenfonds voor zover het bestuur in het dragen daarvan toestemt.
- 3. Leden van het verantwoordingsorgaan die in dienst zijn van de werkgever genieten geen honorarium. Zij hebben evenwel recht op vergoeding van de door hen in het kader van de functie gemaakte onkosten. Leden van het verantwoordingsorgaan die niet in dienst zijn bij de werkgever ontvangen een honorarium en hebben recht op vergoeding van de door hen in het kader van de functie gemaakte kosten conform het beloningsbeleid.

4. Het verantwoordingsorgaan is verantwoordelijk voor de geschiktheid van de leden van het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan kan met het bestuur afspraken maken over de (kosten van) te volgen opleidingen.

Artikel 6. Benoemings- en verkiezingsprocedure verantwoordingsorgaan

- Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat er een vacature in het verantwoordingsorgaan is, per welke datum deze vacature dient te worden ingevuld en tot welke categorie (vertegenwoordiger van de aangesloten ondernemingen, de deelnemers of de pensioengerechtigden) de kandidaat dient te behoren.
- 2. Bij het ontstaan van een vacature maakt het verantwoordingsorgaan gebruik van de competentievisie die het heeft vastgesteld.
- 3. Vacature vertegenwoordiger aangesloten ondernemingen (werkgeversvertegenwoordiger)
 - a. Bij het ontstaan van een vacature voor een werkgeversvertegenwoordiger informeert het verantwoordingsorgaan de directies van de aangesloten ondernemingen over de vacature, de competentievisie van het verantwoordingsorgaan.
 - b. De aangesloten ondernemingen informeren het verantwoordingsorgaan binnen vier weken over de door hen voorgedragen kandidaat.
 - c. Het verantwoordingsorgaan nodigt de voorgedragen kandidaat uit voor een gesprek, verstrekt daarbij de nodige schriftelijke en mondelinge informatie en stelt vast of de kandidaat voldoet aan de gestelde eisen.
 - d. Het verantwoordingsorgaan informeert de kandidaat en de aangesloten ondernemingen over de bevindingen ten aanzien van de geschiktheid van de kandidaat.
 - e. Indien de kandidaat als geschikt wordt beoordeeld, benoemt het verantwoordingsorgaan hem/haar conform de daartoe geëigende procedure en conform hetgeen over benoeming van leden van het verantwoordingsorgaan is bepaald in de statuten van het pensioenfonds.
- 4. Vacature vertegenwoordiger deelnemers (werknemersvertegenwoordiger)

Bij het ontstaan van een vacature voor een werknemersvertegenwoordiger informeert het verantwoordingsorgaan het bestuur over de vacature en de competentievisie van het verantwoordingsorgaan. Onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur vinden vervolgens verkiezingen plaats conform hetgeen bepaald is in het Verkiezingsreglement Verantwoordingsorgaan, dat als bijlage bij dit reglement is opgenomen. Het bestuur besluit aan de hand van de uitslag van de verkiezingen tot benoeming van de werknemersvertegenwoordiger.

5. Vacature vertegenwoordiger pensioengerechtigden

Bij het ontstaan van een vacature voor een vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden informeert het verantwoordingsorgaan het bestuur over de vacature en de competentievisie van het verantwoordingsorgaan. Onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur vinden vervolgens verkiezingen plaats conform hetgeen bepaald is in het Verkiezingsreglement Verantwoordingsorgaan, dat als bijlage bij dit reglement is opgenomen. Het bestuur besluit aan de hand van de uitslag van de verkiezingen tot benoeming van de vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden.

Artikel 7. Slotbepalingen

- 1. Dit reglement is in werking getreden per 1 januari tweeduizendvijftien (1 januari 2015) en is laatstelijk gewijzigd per 1 februari 2019 en wordt aangehaald als "Reglement Verantwoordingsorgaan".
- 2. Dit reglement is bedoeld als aanvulling op de statuten van het pensioenfonds. De tekst van de statuten is te allen tijde leidend.

Bijlage bij Reglement verantwoordingsorgaan van Stichting Pensioenfonds HaskoningDHV

Verkiezingsreglement Verantwoordingsorgaan

Artikel 1 - Algemene bepalingen

- 1. In dit verkiezingsreglement gelden de begripsbepalingen zoals opgenomen in het Reglement Verantwoordingsorgaan.
- 2. De verkiezingen van de vertegenwoordigers van pensioengerechtigden en deelnemers (werknemersvertegenwoordiger) in het verantwoordingsorgaan geschieden met inachtneming van hetgeen bepaald is in de statuten, hetgeen is opgenomen in het Reglement Verantwoordingsorgaan en in dit verkiezingsreglement.

Artikel 2 - Verkiezingscommissie verantwoordingsorgaan

- 1. De organisatie van de verkiezingen van de vertegenwoordigers van pensioengerechtigden en deelnemers in het verantwoordingsorgaan geschiedt onder verantwoordelijkheid van het bestuur.
- 2. Het bestuur draagt de organisatie van de verkiezingen op aan een verkiezingscommissie verantwoordingsorgaan. De verkiezingscommissie verantwoordingsorgaan wordt hiertoe gemandateerd door het bestuur en het verantwoordingsorgaan.

Deze verkiezingscommissie bestaat uit tenminste twee leden uit het zittende verantwoordingsorgaan, die voorgedragen worden door het verantwoordingsorgaan, en de bestuurssecretaris. Deze zittende leden van het verantwoordingsorgaan zijn zelf geen kandidaat bij de verkiezingen. Het bestuur stelt vervolgens de verkiezingscommissie in.

De verkiezingscommissie wordt ondersteund door het pensioenbureau. De verkiezingscommissie kan zich laten bijstaan door een of meer personen die geen deel uitmaken van het bestuur of het verantwoordingsorgaan.

De verkiezingscommissie benoemt uit haar midden een voorzitter.

- 3. De verkiezingscommissie brengt, uiterlijk 4 weken na afloop van de verkiezingstermijn, verslag uit aan het verantwoordingsorgaan en het bestuur over de gang van zaken rond de verkiezingen.
- 4. De uitslag van de verkiezingen wordt door de verkiezingscommissie zo spoedig mogelijk na het verstrijken van de verkiezingstermijn vastgesteld en aan het verantwoordingsorgaan en het bestuur bekend gemaakt.

Het bestuur besluit aan de hand van de uitslag van de verkiezingen tot benoeming van de gekozen kandidaat of kandidaten.

Artikel 3 - Kiesrecht

1. Actief kiesrecht (het recht om te stemmen) heeft iedereen die in de administratie van het pensioenfonds op 1 januari van het jaar waarin de verkiezingen worden gehouden als deelnemer of pensioengerechtigde is opgenomen.

Een deelnemer kan uitsluitend stemmen op een zetel in de deelnemer geleding en een pensioengerechtigde kan uitsluitend stemmen op een zetel in de pensioengerechtigden geleding.

2. Passief kiesrecht (het recht om gekozen te worden) heeft iedereen die in de administratie van het pensioenfonds op 1 januari van het jaar waarin de verkiezingen worden gehouden, én tijdens de verkiezingstermijn als deelnemer of pensioengerechtigde is opgenomen. Een deelnemer die gekozen is maar uit dienst van de onderneming treedt, is op het moment van uitdiensttreding geen lid meer van het Verantwoordingsorgaan.

Een deelnemer kan zich uitsluitend verkiesbaar stellen voor een zetel in de deelnemer geleding en een pensioengerechtigde kan zich uitsluitend verkiesbaar stellen voor een zetel in de pensioengerechtigden geleding.

Een deelnemer, verkozen op een deelnemerszetel, zal deze zetel ter beschikking moeten stellen, vanaf het moment dat voor de deelnemer een pensioenuitkering volledig is ingegaan of gedeeltelijk is ingegaan met een (nog) actief dienstverband van minder dan 50%.

3. Het lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan is niet verenigbaar met een andere functie binnen het pensioenfonds.

Niet verkiesbaar voor het verantwoordingsorgaan zijn:

- personen die op de datum van benoeming in het verantwoordingsorgaan lid zijn van een van de organen van het pensioenfonds of werknemer zijn van het pensioenbureau;
- b. adviseurs van het fonds;
- c. overige personen van wie het lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan naar het oordeel van het bestuur onverenigbaar is met de eigen functie of werkzaamheden.

Artikel 4 - Kandidaatstelling vertegenwoordiger deelnemers (werknemersvertegenwoordiger) en vertegenwoordiger pensioengerechtigden

- Bij het ontstaan van een vacature roept de verkiezingscommissie kandidaten op die menen te voldoen aan de in de oproep tot kandidaatstelling opgenomen competentievisie.
- 2. Gedurende vier weken na het versturen van de oproep tot kandidaatstelling hebben de deelnemers en de pensioengerechtigden de gelegenheid zich kandidaat te stellen voor de vacature binnen de eigen geleding door schriftelijke melding;
- 3. De verkiezingscommissie nodigt iedere kandidaat uit voor een gesprek, verstrekt daarbij de nodige schriftelijke en mondelinge informatie en stelt vast of een kandidaat voldoet aan de gestelde eisen van dit verkiezingsreglement en de competentievisie zoals opgesteld door het verantwoordingsorgaan.
- 4. De verkiezingscommissie informeert een kandidaat over de bevindingen ten aanzien van de geschiktheid van de kandidaat.

Gedurende twee weken na deze mededeling bestaat de gelegenheid de kandidatuur aan de gestelde eisen aan te passen, waarbij de indieningstermijn als uiterste datum geldt.

Artikel 5 - Enkele kandidaatstelling

- 1. Indien er niet meer kandidaten zijn gesteld dan er zetels zijn te vervullen binnen de geleding vinden er geen verkiezingen plaats en worden de gestelde kandidaten geacht te zijn gekozen.
- 2. Indien er minder kandidaten zijn dan er zetels zijn binnen de geleding, dan dienen binnen zes maanden na het einde van de verkiezingstermijn aanvullende verkiezingen te worden gehouden voor de niet vervulde zetels binnen de geleding.

Artikel 6 - Termijn verkiezingen

- De verkiezingscommissie bepaalt de aanvang en het einde van de verkiezingstermijn en deelt dat mee aan de deelnemers, de pensioengerechtigden en de aangesloten werkgevers.
- 2. De verkiezingscommissie zal minstens tien weken voor het begin van de verkiezingstermijn een planningsoverzicht met daarin opgenomen de geldende termijnen, vaststellen.

De oproep voor kandidaatstelling wordt minstens acht weken voor het begin van de verkiezingstermijn door de verkiezingscommissie gedaan.

Minstens vier weken voor het begin van de verkiezingstermijn wordt de kandidatenlijst vastgesteld en zo spoedig mogelijk bekend gemaakt.

De kiesgerechtigden krijgen minstens twee weken de tijd om hun stem uit te brengen.

Binnen één week na afloop van de verkiezingstermijn wordt de uitslag door de verkiezingscommissie vastgesteld.

Artikel 7 - Wijze van stemmen

- 1. De verkiezing geschiedt bij geheime stemming.
- 2. De verkiezingscommissie stelt de kiesgerechtigden gedurende de verkiezingstermijn in de gelegenheid hun stem uit te brengen op een beveiligde pagina van een website of via schriftelijke stemming.
- 3. ledere kiesgerechtigde mag één stem uitbrengen. Een stem wordt uitgebracht binnen de geleding waar de kiesgerechtigde toe behoort.
- 4. Aan de kandidaten wordt, per geleding, een lijstnummer toegewezen op de kandidatenlijst.

De lijstnummers worden in een door het lot bepaalde volgorde door de verkiezingscommissie aan de kandidaten toegewezen.

Artikel 8 - Uitslag van de verkiezing

- De zetel toewijzing wordt bepaald door het aantal geldig uitgebrachte stemmen op een kandidaat. Bij staking van stemmen beslist het lot op een door het verantwoordingsorgaan te bepalen wijze.
- 2. De uitslag van de verkiezing wordt door de verkiezingscommissie vastgesteld en volledig bekend gemaakt aan het bestuur, verantwoordingsorgaan en de

kiesgerechtigde personen.

- 3. De gegevens betreffende de uitgebrachte stemmen worden gedurende vier jaar na aanvang van de nieuwe zittingsperiode bewaard.
- 4. De verkiezingscommissie zal de betrouwbaarheid en eerlijkheid van de verkiezingen waarborgen, door het treffen van veiligheidsmaatregelen.

Deze maatregelen zijn erop gericht om ondermeer te voorkomen dat een stemgerechtigde meer stemmen uitbrengt en om het anonieme karakter van de verkiezingen te waarborgen, zodat het voor de organisator of andere derden niet mogelijk is om te achterhalen op welke kandidaat een stemgerechtigde zijn of haar stem heeft uitgebracht.

Artikel 9 - Voorziening in tussentijdse vacatures

- 1. In geval van een tussentijdse vacature wijst de verkiezingscommissie tot opvolger aan de kandidaat die blijkens de vastgestelde en volledig bekend gemaakte uitslag van de verkiezingen daarvoor als eerste in aanmerking komt.
- 2. De aanwijzing geschiedt binnen een maand na het ontstaan van de vacature.
- 3. Indien er geen opvolger als bedoeld in het vorige lid aanwezig is wordt hierin voorzien door het houden van een tussentijdse verkiezing, tenzij binnen een termijn van 6 maanden reguliere verkiezingen worden gehouden.

Artikel 10 - Bezwarenregeling

- 1. Tegen een besluit van de verkiezingscommissie met betrekking tot:
 - a. De bepaling van de datum van de verkiezing en de tijdstippen van het begin en einde van de stemming;
 - b. De definitie van de kiesgerechtigden;
 - c. De geldigheid van een kandidatenlijst;
 - d. De vaststelling van de uitslag van de verkiezing; of
 - e. De voorziening in een tussentijdse vacature;

kan iedere belanghebbende binnen twee weken na de bekendmaking van het besluit bezwaar maken bij de verkiezingscommissie.

2. De verkiezingscommissie beslist onverwijld op het bezwaar en treft daarbij zo nodig de noodzakelijke voorzieningen.

Artikel 11 – Vermoeden van misbruik en andere onvoorziene gevallen

In gevallen van een vermoeden van misbruik, fraude, onregelmatigheden en andere onvoorziene gevallen waar dit reglement niet in voorziet, heeft de verkiezingscommissie het mandaat passende maatregelen te nemen. De verkiezingscommissie kan daaruit voortvloeiende besluiten voorleggen aan het bestuur.

Artikel 12 - Wijziging en inwerkingtreding

- 1. Dit verkiezingsreglement kan gewijzigd of aangevuld worden bij besluit van het bestuur na advies te hebben gevraagd aan het verantwoordingsorgaan.
- 2. Dit verkiezingsreglement treedt in werking per 1 februari 2019.